

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

De nieuwe Narthex mag op veel meer plekken zichtbaar zijn

Deze week valt bij de leden van de VDLG en de abonnees een vernieuwde uitgave van het tijdschrift Narthex op de mat. Een verrassing: een groter formaat, met een andere indeling, meer herkenbare rubrieken en sprekend beeldmateriaal. Een eerste exemplaar werd vandaag aangeboden aan Tabitha van Krimpen, Jonge Theoloog des Vaderlands 2022. Zij gebruikt vaak de term 'bottom-up theologie', waarin iets doorklinkt van haar bedrijfskundige achtergrond. Zij is een van de nieuwe lezers van Narthex, en hopelijk volgen er meer. In gesprek met hoofdredacteur Jochem Quartel kijkt zij graag kritisch mee en leeft zich in in de rol van docent levensbeschouwing en godsdienst.

Narthex is het vaktijdschrift voor docenten levensbeschouwing en godsdienst, en wordt uitgegeven voor de VDLG met steun van Verus. De redactie heeft zich ingezet om Narthex te vernieuwen en tegelijk gezorgd dat het blad herkenbaar is gebleven met het vaste kleurgebruik en de lettertypen. Op de voorkant zie je het thema, en een nieuwsgierig makende foto. Wat roept het bij jou op? Waarom is dit een belangrijk tijdschrift?

"Het is al goed dat dit eerste nummer een onderwerp heeft dat nieuwsgierig maakt. Seks sells, toch? Lachend: Ik heb bij het thema 'Seks en gender' speciaal deze oorbellen uitgezocht! (zie foto) Het is een thema dat veel mensen bezig houdt en zeker jongeren op de middelbare school. Tegelijk kan het heel veel oproepen en dat vraagt best wat van een docent om gevoelige en kwetsbare thematiek goed ter sprake te brengen. Dus dan is het waardevol om daarover in een vaktijdschrift te kunnen lezen en te horen wat anderen doen.

Het is heel goed dat je rond elk thema deskundigheid en verschillende benaderingen opzoekt en samenwerkt met bondgenoten. In dit nummer staat bij voorbeeld een artikel van Marianne Sense,

van de Rutgers stichting. Daaraan zie je ook hoe het vakgebied godsdienst en levensbeschouwing verbonden is met andere vakgebieden en bereik je andere netwerken. Zo ben je dan ook beter vindbaar voor nieuwe lezers. Het zou mooi zijn als het blad ook voor studenten te lezen is, zoals op de PThU. Het nieuwe formaat helpt ook, en nodigt meer uit tot bladeren. Het zou mooi zijn als elk nummer van Narthex ook leidt tot interactie tussen docenten.”

De thema’s van levensbeschouwing en godsdienst raken erg aan de existentiële vragen en vragen die raken aan de manier van leven in onze maatschappij. Dat maakt het soms lastig om te laten zien dat het een algemeen vormend vak is, waar alle leerlingen in het VO veel aan zouden hebben. Hoe kijk jij terug op het godsdienstonderwijs dat je zelf hebt gehad? Zorgde dat er ook voor dat je theologie ging studeren?

“Op het Ichthus College in Veenendaal speelde godsdienst een vrij stevige rol. Docenten hadden elk een eigen stijl. Soms had je het idee dat de docent eigenlijk predikant had willen worden, terwijl anderen ons vooral ethisch of levensbeschouwelijk wilden leren denken. Ik herinner me een mooie opdracht waarbij we ons moesten verdiepen in ‘voluntarism’, jongeren die als vrijwilliger gaan werken in een weeshuis. Daarbij kwamen we er achter dat die kinderen soms eigenlijk helemaal geen wees waren. Waar werk je dan aan mee, en welke religieuze motieven spelen een rol? Dat waren wel interessante vragen. En ik herinner me een docent die de klas voorhield: “Wie een Boeddhist vindt, die krijgt vijftig euro”, want hij wilde graag gastlessen vanuit de verschillende levensbeschouwingen in de klas. Lachend: En boeddhisten waren blijkbaar moeilijk te vinden in Veenendaal. Dat was ook wel een beetje een bijzondere docent. Bij veel lessen werden we aan het denken gezet, ook over psychologische onderwerpen, Freud en Jung, dat vond ik best wel interessant en het verbreedde mijn blik.”

En toch ging je toen bedrijfskunde studeren?

“Ja, ik was eerst nog helemaal niet met theologie als studiekeuze bezig. ‘Management en organisatie’ vond ik een heel interessant vak. Dat was ook een praktisch vak, daar kon je echt wat mee. In VWO 6 ging ik wel de vraag stellen: is dat dan alles, winst maken in een bedrijf? Ik deed een meeloopdag Theologie om te kijken of ik dat als tweede studie zou kunnen doen. Toen had ik echt het gevoel had van: ‘Wauw, hier gaat een wereld voor mij open. Waarom heeft niemand mij dat eerder verteld?’ Ik was in die tijd ook wel heel gretig om alles in me op te nemen. Voor mijn ouders was dat best spannend en zij waren bang dat ik mijn geloof zou verliezen. Sommige dingen heb ik losgelaten door mijn studie theologie, maar toch is mijn geloof ook verdiept en verbreed.”

Vanuit je ervaring als leerling en alles wat je vanuit theologie en bedrijfskunde hebt geleerd durven we je uit te dagen. Stel je eens voor dat jij vanaf september op een middelbare school les moet gaan geven. Wat voor docent zou je zijn? Hoe zou je het aanpakken?

“Oei, nou... Ik denk dat ik zou beginnen met een focusgroepje van leerlingen. Vragen wat zij interessant zouden vinden en een aantal voorstellen testen. Ik ben een groot voorstander van Bildung, dat het ook echt om vorming gaat en je ook leert hoe jij als persoon je eigen levensovertuiging beleeft, welke keuzes je maakt en waarom die bij je passen. Dat zijn vragen die we allemaal hebben. Veel leerlingen denken dat ze de enige zijn die worstelen, die zich soms eenzaam voelen en zoeken naar wie ze zijn. Het kan dan heel bevrijdend zijn om te ontdekken dat je daarmee geen loser bent. Ik denk daarbij ook aan het boek van theoloog Alain Verheij, Ode aan de verliezer. Door dat bredere perspectief kan je opeens heel anders tegen allerlei dingen aan gaan kijken.

Bij het inrichten van een programma maak zou ik ook verbinding maken met andere vakgebieden, zoals filosofie en geschiedenis, om te begrijpen waar bepaalde ideeën van nu eigenlijk vandaan komen. Hoe is er in de loop van de geschiedenis over gedacht? Verschillende perspectieven op

vragen langslopen en werken met gastdocenten. Leren zien wat de betekenis van religie is voor mensen vroeger en nu. Met leerlingen een moskee bezoeken lijkt me echt heel interessant om te ervaren. Of mensen die in hun beroep met veel verschillende levensbeschouwingen te maken hebben, zoals verpleegkundigen. Mooi om daar eens een inkijkje in te hebben.”

Daarin herken ik iets van de perspectievenbenadering. Het team van het Expertisecentrum Levensbeschouwing en Religie is die aan het uitwerken als basis voor het versterken van de gemeenschappelijke benadering van het vakgebied. Daarin is ook belangrijk dat bestuurders en schoolleiders meer zicht krijgen op de betekenis van het vak en de opbrengsten ervan voor leerlingen. Hoe worden die opbrengsten zichtbaar als jij docent wordt? Zou je veel toetsen geven?

“Ik denk dat je veel hebt aan reflectieverslagen, al kan het ook teveel worden. Maar bij voorbeeld na een aantal gastsprekers opschrijven wat het voor jou betekent, wat nieuw voor je was, waar je meer over zou willen weten. En natuurlijk ook af en toe een toets. En wat heel leuk is, ik heb veel contact met media voor bijvoorbeeld radio of een podcast. Dat zou ook een prachtige casus zijn voor leerlingen: dat ze een gesprek over een onderwerp moeten kunnen voeren, of een podcastinterview doen met een gast. Of een debat waarin je de kennis moet toepassen en je moet inleven in een bepaald perspectief.”

Jouw benadering past misschien niet zo goed in het systeem, waarin je moet werken vanuit tevoren vastgestelde leerdoelen en studielasturen etc. Zeg maar de meer bedrijfsmatige aanpak, die je vast ook zult herkennen als student. Docenten worden daar ook telkens mee geconfronteerd.

“Ja zeker, alles moet tegenwoordig meetbaar worden gemaakt Maar je kunt ook zo druk bezig zijn met de bureaucratische kant en verantwoording afleggen van wat je doet dat je eigenlijk geen ruimte meer hebt om echt onderwijs te geven. Eelco Runia heeft dat boeiend beschreven in het boek ‘Genadezesjes’. Ik denk dat docenten en schoolleiders het daarover ook met elkaar moeten hebben: hoe doe je de goede dingen, vanuit je bedoelingen en zorg je dat je leerlingen de ruimte geeft om zelf vrij te ontdekken zonder teveel druk, maar je toch als serieus vak meedoet.”

Welke bottom-up thema’s zie jij in de samenleving die voor leerlingen in het Voortgezet onderwijs van belang zijn, en waar we een nummer van Narthex aan zouden moeten wijden?

“Een paar ideeën:

- Vanuit de artikelen die ik voor Volzin schreef over jongeren ben ik mij zorgen gaan maken over de gescheiden werelden waarin jongeren vanaf hun 12^e opgroeien. Toen ik voor een reportage op een MBO-opleiding kwam en zag hoe daar gewerkt werd, realiseerde ik mij dat deze leerlingen heel anders gevormd werden dan ik. Hoe kan je meer verbinding zoeken tussen de verschillende opleidingsniveaus en bijvoorbeeld samen nadenken over actuele vraagstukken?
- De paradox is dat we in een prestatie- en gemaksmatigheid opgroeien. Het lijkt wel alsof een deel van mijn generatie niet meer realiseert dat je voor het bereiken van dingen ook moeite moet doen. Zo’n hype als de five hour workweek, dat is toch raar? Mensen van mijn leeftijd die bedenken dat ze een eigen bedrijf willen opzetten, maar met heel weinig tijd en inzet. Als het een goed idee of concept is, gaat het vanzelf, lijkt de overtuiging. Mensen hebben de neiging om alleen naar de succeskant te kijken, en niet naar de achterkant, wat het gekost heeft om zover te komen. We zijn gewend dat alles gemakkelijk gemaakt wordt en obstakels uit de weg worden geruimd. Daarbij denk ik ook aan maaltijdbezorgers, via een app eten bestellen zodat je zelf niet meer naar de supermarkt hoeft en hoeft te koken.
- En over informatietechnologie. Jongeren scoren het hoogst op smartphonegebruik, met vijf a zes uur per dag. Wat betekent het als voor hen die onlinewereld vrijwel net zo echt is als de offline wereld? Je kunt dat ook benaderen vanuit het thema ‘leegte’. Waarom kunnen we niet meer even niks doen en moeten we onmiddellijk iets op de telefoon doen? Waar ben je

bang voor als je dat voortdurend uit de weg gaat? Maar ook: wat voor ervaringen liggen er die je nog niet kende? Hoe kun je juist vanuit de leegte ruimte scheppen en creatief worden?"

Thema's genoeg, en wat ons opvalt is dat het allemaal kritische reflecties zijn op onze manier van samenleven, en de betekenis daarvan. En dat we tegelijk ook onderdeel zijn van de vraagstukken. Het is goed om ook die actuele kant van het vakgebied te koppelen aan de wijsheid uit religieuze tradities, zowel de eigen als die van anderen. Geen eenvoudige opgave, vandaar ook de laatste vraag: Na dit hele gesprek, zou je er over willen denken om docent te worden?

"Ja, daar zat ik nog over na te denken. Op de universiteit heb ik les gegeven aan bedrijfskundestudenten en dat vond ik erg leuk. Ik zou het misschien best leuk vinden om in de toekomst weer op één of andere manier voor de klas te staan!"

Tabitha van Krimpen is als Jonge Theoloog des Vaderlands een jaar lang de ambassadeur van de Nederlandse theologie. Tabitha studeert aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) locatie Amsterdam. Eerder rondde zij een bachelor bedrijfskunde en ook theologie (Cum Laude) af aan de Radboud Universiteit en behaalde zij haar master bedrijfskunde aan de Vrije Universiteit.

<https://tabithavankrimpen.nl>

Tekst: Marcel Elsenaar, adviseur Zin in onderwijs en projectleider expertisecentrum LERVO
Ben je nieuwsgierig geworden en wil je Narthex ook ontvangen? Stuur dan een mail aan narthex@verus.nl. Een los nummer kost €10. Bij een lidmaatschap van de VDLG zit het jaarabonnement (4 x per jaar) van Narthex inbegrepen.